

РЕЦЕНЗІЯ

на колективну монографію «Теоретичні основи інформування населення з реагування на надзвичайні ситуації» (автори: Тверезовська Н.Т., Сопівник І.В., Демченко І.І., Власенко К.О., Картушинська А.В., Будегай В.А., Драчук О.В.)

Одним з найважливіших завдань держави є забезпечення захисту населення і територій у разі загрози, виникнення надзвичайних ситуацій. Актуальність проблеми забезпечення природно-техногенної безпеки населення і територій зумовлена тенденціями зростання втрат людей і шкоди територіям, що спричиняються небезпечними природними явищами, промисловими аваріями і катастрофами. Ризики надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру непинно зростають. Таким чином, актуальність рецензованої праці незаперечна.

Цікавими з точки зору напрямів роботи соціального працівника щодо інформування населення з реагування на надзвичайні ситуації є результати сприйняття війни для здоров'я жителями різних територій.

Основна негативна тенденція для всіх груп постраждалого населення – втрата загального контролю над значущими подіями і всієї життєвої ситуацією в цілому. У населення спостерігається низький рівень активності, ініціативності, контактності, готовності до змін. Воно занурюється в стан соціальної інфантильності. Це є також полем діяльності соціальних служб при організації роботи з даним контингентом.

Слушним вважаємо розгляд авторами паніки, що виражається в таких формах, як масова втеча (характерна для масового або групового рівнів прояву паніки і виражається в тому, що натовп людей намагається втікати від ситуації або ж подій які їх лякають та може вчиняти несвідомі та хаотичні дії та вчинки) та панічні настрої (характерними як і для окремих індивідів, так і для груп людей та суспільства загалом, та виражається в тому, що емоції беруть гору над раціональним, реакції та дії людини можуть коливатися: від повного контролю над власними діями до непередбачуваних реакцій).

Як приклад, автори наводять загальні реакції людей під час поширення епідемії COVID-19. Як прямо, так і побічно, реакції можуть включати: страх захворіти і померти; ухилення від звернень до медичних установ через можливість зараження; страх втрати засобів до існування, відсутності можливості працювати в умовах ізоляції, звільнення з роботи; відчуття соціальної ізоляції/карантину через хворобу; почуття безпорадності щодо захисту близьких і страх втрати; страх розлуки з близькими; почуття безпорадності, нудьги, самотності і депресії через ізоляцію; страх знову пережити досвід епідемії. Розкрито комплекс заходів, заснованих на особисто прийнятому рішенні, виконання яких призведе не тільки до реалізації тривалості життя, а й сприятиме відновленню психологічних особистісних порушень. Визначено, що причинами розвитку панічного стану в надзвичайних ситуаціях є: розвинений інстинкт самозбереження; наявність шокувального стимулу; дефіцит достовірної та надлишок неперевіреної інформації щодо загрози; невідповідність до несподіваних і раптових небезпек; хаотичність або загальмованість реакцій; низький рівень дисциплінованості; відсутність критичності при оцінці ситуації та неадекватність мислення; підвищена емоційність сприйняття; високий рівень сугестивності; вживання різноманітних речовин з метою відходу від реальності (наприклад алкоголю).

Рецензована колективна монографія є результатом роботи авторського колективу науково-дослідної теми «Професійна підготовка соціальних працівників до роботи з інформування населення, постраждалого від надзвичайних ситуацій» (державний реєстраційний номер: 0117U002557) Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Монографія «Теоретичні основи інформування населення з реагування на надзвичайні ситуації» (автори: Тверезовська Н.Т., Сопівник І.В., Демченко І.І., Власенко К.О., Картушинська А.В., Будегай В.А., Драчук О.В.) виконана відповідно до вимог, які пред'являються до такого виду робіт, актуальна та на часі.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри освіти дорослих
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова

Володимир СЛАБКО